

Francisc Schneider

Copilarie sub trei cârmuiri

(Continuare)

LICEUL ISRAELIT

În anul școlar următor, elev de liceu în clasa a doua, la indicația dirigintelui nostru, am comandat ecusoane pe care le purtam pe maneca stanga a vestonului școlar. Pe fond bleumarin era cusut cu ață groasă, aurie, LI și sub acesta - 29, numărul meu matricol. Am comandat și chipiul tip al liceului, același fond și în față LI. Trebuia să fim ordonați și eleganți, căci de acum școala funcționa în tradiționala clădire a liceului, pe bulevardul Carmen Silva.

Clădirea impunătoare, cu doua nivele, centrată de o poartă masivă ce se deschidea după ce urcai câteva trepte, permitea intrarea la liceul de fete, la dreapta și de băieți în stânga. În partea centrală, în față, se afla o modernă sală de gimnastică, unde pe lângă orele de educație fizică se țineau competiții sportive, dar și serbări și programe artistice. La festivitățile prilejuite de noul an școlar, de data asta în tradiționala clădire reînnoită, directorul profesor Izidor Markus a evocat momente din istoricul liceului care își deschisese porțile în 1924, pe foștii directori, profesorii Victor Deznai și Iosif Marcus.

Clasa noastră era la parter, cu geamurile spre curte. Era o clasă veselă. Cu mulți copii gălăgioși, printre care mă număram și eu alături de Moise Gross, Țuțu Rubin, Nehemia Krașnoșenski, ca să enumăr doar câțiva. Copii cumiți, cu cele mai mari note la învățătură erau Gyuri Szekely, Bandi Weiss, Ioan Krausz.

În ansamblu, clasa era bine cotată, activă și disciplinată grație dirigintelui nostru de care ascultam, respectând toate indicațiile lui. Câteva ieșiri golănești nu au știrbit bunul renume al clasei. Menționez cele întâmplate la ora de igienă cu dr. Tiberiu Sugar, când în vacarmul general, câțiva elevi, printre care și eu, am părăsit clasa sărind prin geam în curte, sau o oră de limba română când doamna profesoară Olaru, la murmurele din clasă a strigat: "Potoliți-vă bolșevicilor". A fost atenționată de noi că bolșevici sunt aliații sovietici ai României și ca atare, afirmatia ei poate fi interpretată ca o ieșire reacționară. A amuțit și a ieșit trântind ușa. La desen era profesorul Ladislau Kalman, cu ore liniștite și plăcute, corectându-ne cu răbdare. Profesorul Bong, de franceză, a fost deosebit de exigent, lipsurile din temele de casă au fost penalizate prin scrierea de zece ori a temei, dar dacă se protesta, măsura pedeapsa. Mai menționez pe profesorii Wider, Kauftheil, Schwartz, profesorul de latină Friedrich Hauben, profesoara de franceză Eva Balkanyi. Deși nu l-am avut profesor, a fost bine cunoscut de noi scriitorul și filozoful Francisc Frucht, o personalitate carismatică, cu o ținută și vorbire ce te fermeca.

Gyuri Szekely

La muzică aveam ca profesor pe Max Eisikovici, deosebit de exigent. Dacă cineva greșea la redarea unei melodii, dădea peste mână cu bățatorul de tact. Intr-o zi ne-a convocat pentru a selecta corul școlii. Eu, ca să evit să fiu ales, am cântat cât se poate de fals. Vocea a II-a a fost verdictul muzicianului, spre dezamăgirea mea.

Dirigintele, profesor rabin dr. Ernest Neumann, inconjurat de elevi

În toți cei patru ani cât am fost la Liceul Israelit, diriginte ne-a fost domnul profesor rabin Ernest Neuman. Învățam de plăcere ca să-i răsplătim bunătatea, căci se purta cu noi ca și cum am fi frații lui mai mici. Urmăream articolele lui publicate sub semnătura Năuneanu, în ziarul *Lupta Patriotică*, îl însoțeam când mergea la o manifestare a organizației Apărarea Patriotică cât și la serviciile divine de sâmbătă la Sinagoga din Fabric. Mergeam să-i facem galerie la meciurile echipei ziaristilor, unde juca atacant, aplaudând frenetic la fiecare reușită. Era nelipsit la întâlnirile prietenești ale clasei, la câte un coleg acasă. Una dintre cele mai reușite întâlniri a fost cea organizată de colegul Waldberg într-o hală a întreprinderii deținute de tatăl său din spatele pieții Traian.

Intr-o zi ne-a anunțat că la diriginție va veni să ne prezinte o persoană la care ține foarte mult și dorește să o cunoaștem. A venit în clasă însoțit de o tânără drăguță, zâmbăreață, purpurie la obraz, care în scurt timp, la vederea noastră a devenit deosebit de comunicativă, spunându-ne că o cheamă Edit Fuchs, originară din Sighetul Marmației și că îi pare bine că ne vede așa aproape, căci ne cunoaște demult din relatările domnului prim-rabin cu care s-a logodit de curând. Am fost încântați, manifestându-ne zgomotos, aprobativ. Căsătoria a avut loc în primăvara anului 1948, în sinagoga ticsită de lume, clasa noastră participând cu tot efectivul.

Cele mai plăcute ore au fost cele de gimnastică cu profesorul Silviu Bejan. Prima parte a orei consta din exerciții fizice și a doua parte din jocuri. Afară de asta, făceam sport și în afara programului, mai ales fotbal, cu echipe formate ad-hoc și jucate în curtea școlii, dar și între clase și școli. Meciul cu clasa paralelă din

Liceul Reformat Maghiar, pe terenul CAMT, s-a desfășurat fără arbitru și s-a terminat nedecis. A fost un meci și între licee, Liceul nostru contra Liceului Loga. A avut loc pe terenul Politehnica, ticsit de spectatori, aproape exclusiv elevi. Rezultatul a fost dezastruos, l-am pierdut cu 8-0. Calitățile fizice și tehnicitatea și-au spus cuvântul. La Logani toți erau jucători în echipe de tineret, pe când ai noștri, deși tehnici, nu au putut rezista. Din clasa noastră a jucat Joșka Horvath.

În oraș s-a anunțat de către OSP, Organizația Sportului Popular, un campionat de fotbal desculț pentru echipe de copii până la 15 ani. Am fost desemnat organizator din partea clasei și am înscris echipa sub denumirea de „Înainte”. Competiția a fost dominată de echipele din periferie, unde fotbalul se juca continuu pe maidan. Am ieșit pe unul din ultimele locuri.

Asociația sportivă Kadima avea o echipă de fotbal destul de bună, cu jucători buni racolați de la diverse cluburi. Ne duceam deseori să facem galerie echipei, iar după meci intram să jucăm pe teren adevărat și cu minge corespunzătoare. Eu împreună cu mai mulți colegi eram mari amatori ai meciurilor de fotbal. Primul meci pe care l-am văzut a fost în primăvara anului 1945, cu prilejul unui deceniu de la înființarea clubului muncitoresc Progresul M.L. – Muncă și Lumină. La arena Electrica, după festivități a avut loc meciul Progresul M.L. – F.C. Carmen din București. A fost un meci de înaltă clasă terminat cu scorul de 2-2, mulțumită în mare parte jucătorilor împrumutați de la CFR Timișoara. De atunci mergeam de fiecare dată la meciurile echipei CFR Timișoara, fiindu-i suporter ani de zile. Accesul gratuit a fost asigurat de ziaristul Aezandru Grosz, redactor la Sportul Popular Bănățean, ziar la care am fost corespondent voluntar fiind delegat la meciurile de liga district din împrejurimile Timișorii.

În clasă am fost considerat ca polisportiv căci nu am pierdut niciun prilej să particip la competiții de fotbal, ping-pong și alergări, deși nu excelam la niciuna dintre ele. Cu prilejul unor manifestări sportive în cinstea zilei de 1 Mai am luat parte la un cros desfășurat pe malul Begheului. La categoria din care făceam parte, sub 14 ani, am ieșit al treilea, din trei câți am terminat cursa. Pe primul loc a ieșit colegul și prietenul meu Oszi Klein.

Șahul era pasiunea mea, nimeni nu mă învingea din clasă. Frecventam clubul de șah care era vis-à-vis de teatru, sub patronajul asociației sportive CAMT. Participam la concursuri locale, pregătindu-mă serios, prin studierea în special a deschiderilor din cărțile de șah scrise de jucători consacrați. Am alocat prea mult timp șahului în dauna învățaturii, ceea ce s-a reflectat în notele mediocre la majoritatea materiilor de școală.

Copilarie sub trei cârmuiri

(Evocari mozaice)

Partea I

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie1_0312.pdf

Partea II

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie2_0512.pdf

Partea III

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie3_0712.pdf

Partea IV

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie4_0912.pdf

Partea V

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie5_1112.pdf

Partea VI

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie6_1412.pdf

Partea VII

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie7_1712.pdf

Partea VIII

http://www.bjt2006.org/FS_copilarie8_1912.pdf

Francisc Schneider MD, PhD, Dhc.

S-a nascut la Timisoara in anul 1933. A absolvit Facultatea de Medicina Timisoara in 1957. In perioada 1957 – 1960 a fost medic de circumscriptie la Certeze-Negresti Oas (ulterior a devenit cetatean de onoare al comunei). Intre 1960 - 1998 a fost profesor de fiziologie la Universitatea de Medicina Timisoara, apoi la Universitatea de Vest „Vasile Goldis” din Arad.

Are 198 lucrari stiintifice publicate, peste 20 de carti didactice de fiziologie si 8 carti stiintifice, din care mentionam *Bronhomotricitatea* (Ed. Viata Medicala Romaneasca, Bucuresti, 1998) si *Clinical Physiology of the Venous System* (Ed. Kluwer Academic Publishers, Boston, 2003), ambele distinse cu premiul Daniel Danielopolu al Academiei Romane.

Carti literare (eseuri si evocari):

Eseuri medicale si paramedicale (1998)

Respiratii aradene (2003)

Amintiri din Tara de Sus (2004)

Cu vant de sud-vest (2006)

Cu buna stiinta (2009)

Francisc Schneider MD, PhD, Dhc.

S-a nascut la Timisoara in anul 1933. A absolvit Facultatea de Medicina Timisoara in 1957. In perioada 1957 – 1960 a fost medic de circumscriptie la Certeze-Negresti Oas (ulterior a devenit cetatean de onoare al comunei). Intre 1960 - 1998 a fost profesor de fiziologie la Universitatea de Medicina Timisoara, apoi la Universitatea de Vest „Vasile Goldis” din Arad.

Are 198 lucrari stiintifice publicate, peste 20 de carti didactice de fiziologie si 8 carti stiintifice, din care mentionam *Bronhomotricitatea* (Ed. Viata Medicala Romaneasca, Bucuresti, 1998) si *Clinical Physiology of the Venous System* (Ed. Kluwer Academic Publishers, Boston, 2003), ambele distinse cu premiul Daniel Danielopolu al Academiei Romane.

Carti literare (eseuri si evocari):

Eseuri medicale si paramedicale (1998)

Respiratii aradene (2003)

Amintiri din Tara de Sus (2004)

Cu vant de sud-vest (2006)

Cu buna stiinta (2009)